

Tittel: Ubehaget som kom tilbake

Av Elisabeth Leinslie

Verk Produksjoner *House*

Premiere Black Box 17.mars

Ingress: Verk Produksjoner har lagt opp til en krevende forestilling, spesielt har aktørene på scenen lite å støtte seg til der de fremtrer med sin nærhet og sårbarhet. En blottleggelse som i seg selv kan utspille enhver kritikk.

I en by, i et hus, i en tilsynelatende normal familie møter vi tre individer som forsøker å skape en kultur i sitt lille univers. Det tar ikke lang tid før vi føler på det lille ubehaget som ligger og murrer under overflaten. Et ubehag som vanskelig lar seg konkretisere og spore, men som drives frem av en underliggende stemning i teksten, spillet og bakgrunnslyden.

Karakterene

Verk Produksjoner har denne gang tatt for seg den amerikanske dramatiker Richard Maxwells *House*. Maxwells dagsaktuelle dramatik ligger innenfor sjangeren samfunnsengasjert realisme – i fortsettelsen av Sam Shepard og David Mamet. Den minimalistiske teksten får i stor grad stå for seg selv; kompaniet benytter minimalt med virkemidler for å underbygge meningsdannelsene. Følgelig viderefører Verk Produksjoner sitt formspråk i spenningsfeltet mellom performance og teater.

Karakterene vi møter i *House* er fremmedgjorte både i forhold til sine personlige historier og kulturen de lever i. De er forvirrede, løsrevne i forhold til sitt eget «Jeg», de defineres av andre. De forsøker å støtte seg til tanken om en kultur og et samfunn - Byen!, Velferden!, Skolen!, Teatret! – som hjelpende instanser i vanskelige tider. Men det er nettopp i vanskelige tider samfunnets støtte glimrer med sitt fravær. Individet er til syvende og sist overlatt til seg selv.

Aktørene skifter mellom spill og ikke-spill; psykologiseringen er minimal, og til tider brytes det ut i Brecht-lignende sangsekvenser. De synger med den stemmen de har, det har ingen betydning om sangen er vakker eller ikke. Betydningen ligger i det sceniske grepet - som fremhever karakterenes sårbarhet. Sangsekvensene spiller altså en fundamental rolle for tilskuerens sympati; karakterene gjøres til mennesker og ikke bare maskinelle representanter

for tekstens samfunnsperspektiver. Derfor fungerer sangsekvensene best når aktørene ikke forsøker for hardt å synge pent - vi ønsker at disse forvridde menneskene skal vise en mer menneskelig side, og deres famlende sang tilfredsstiller dette ønsket hos oss.

Scenografien

Det er tydelig at regissøren har vektlagt arbeidet med skuespillerne. Scenografien er enkel og spartansk, men den fungerer på et vis. Den er skjør og metaforisk som teksten og menneskene. De hvite veggene er laget av papir og revner lett, pappeskene er skjøre og ustabile, rødt lys på gulvet kan assosieres til byens nattlys og en naken og død kvist til forfallet og døden vi har i vente. Lyset derimot, benyttes i liten grad som stemningsskapende element.

Jeg sitter med en ambivalent holdning til kompaniets behandling av det visuelle. På den ene siden fremstår det som et positivt opprør mot en økende vektlegging av det visuelle generelt i teatret. Samtidig er det ikke til å unngå, tror jeg, at det helhetlige verket lider når det visuelle i så stor grad kommer i bakgrunnen. I denne sammenheng bør det nevnes at jeg så Superamas BIG 2 og Verks House på samme kveld, og kanskje var dette ikke så heldig. Superamas ligger innenfor den glamourøse popart-estetikken og tar i bruk mye teknologi for å uttrykke sitt budskap. I ettertid oppleves det som at Superamas var overlegne visuelt og dramaturgisk sett, mens Verk var overlegne når det kommer til nærvær og emosjonell dybde.

Ubehaget kom tilbake

Verks «enkle» behandling av Maxwell, viser at kompaniet stoler på at teksten tåler å stå på egne ben. Da jeg satt på Black Box hadde jeg en opplevelse av at spenningen og ubehaget ikke trengte gjennom teksten (kan det skyldes en svak oversettelse av Maxwells dramatik?), at det ikke kom opp til overflaten og fikk tak i tilskuerne.

Så gikk jeg hjem, satt meg ved pc'en og begynte å skrive - og da slo det til. Karakterene og meningslagene ble tydeligere, og ubehaget spredde seg i kroppen. Det følte som om jeg hadde vært vitne til dommedag over moral, etikk og medmenneskelighet. Det som ikke ble forløst på scenen kom med andre ord sigende i etterkant. Jeg ble både kvalm og frustrert over den totale tragedie Maxwell forteller om. Bortsett fra den lille gutten - den uskyldige og tenkende gutten - er det ingen av karakterene som representerer den minste lille gnist av fremtidshåp. Og den som ser forestillingen ser jo også hvordan det går med ham i Maxwells univers.